

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LIII.

V Ljubljani, 6. aprila 1900

List 14.

Ob žalostni Materi Božji.

Pri podobi žalostne Marije
Stara mamica kleči.
Venca rožnega gladko zrnevje
Izpod prstov jej drsi.

Kot otrok ga je zvesto molila
In kot mlada deklica;
Nikdar ni zatisnila očesa,
Predenj je skončala ga.

Kaj da danes drugo jej za drugo
K tlom se zrno takali,
In da mamici ob sohi Deve
Glava tako v niz tišči?

Ko poslednji bil izusten »Ave«,
V Mater múk pogled upre;
A ob enem tudi zadnje zrno
Iz vrvico se razspè.

Križ na prsih in vrvico v roki
Mamka mrtva obledi;
A še v smrti ob Device kipu
Upajoča tu sloni.

Gospica M. R.

Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj.

(Dalje.)

V.

Šentjurij.

Po cesti, ki pelje iz Kranja naravnost proti vzhodu, prideš v dobri uri do velike vasi Šentjurij (Šenčur). Župnija je precej velika, razprostrajoča se po široki ravnini, odtod ime Šentjurij na polju (ad s. Georgium in campis, in campestribus). Skrajna podružnica na severni strani je

Viševsek, na južni pa Prebačevo, oddaljeni dve uri druga od druge.

Župnijski zavetnik sv. Jurij je bil doma v Lidi, mestu med Jafo in Jeruzalemom. Zaradi svojega poguma se je pospel v vojaški službi na visoko stopinjo dostojanstva ter bil obglavljen kot neustrašen spoznavalec sv. vere v Nikomediji leta 304. Lepo piše o njegovem mučenstvu beneški očak sv. Lavrencij Justinijani: »O beata mens martyris, quae nec tribulatione, nec angustia, nec plagis, nec laboribus, nec praesentibus neque futuris a Christo valuit separari.« (O blažena duša mučenceva, katere ni moglo ločiti od Krista ne preganjanje, ne stiska, ne rane, ne trpljenje, ne sedanje, ne prihodnje). Pravljica govori, da je rešil kraljevo hčer Aleksandro, ki je bila odločena zmaju za hrano. Borba z zmajem in zmaga nad njim ne pomenja družega, kakor zmago krščanstva nad paganstvom. Slavnemu svetniku so postavili veliko cerkvâ, samo v Carigradu pet; zato je dobil častni naslov »bizantinski vitez«. Posebno priljubljen je Grkom, ki so mu sezidali v njegovem rojstnem mestu Lidi najnovejši čas (1876) veličastno svetišče. Tudi v naših krajih se je v dobi turškega nasilstva v 15. in 16. veku dvignilo več cerkvâ v čast sv. Juriju, ker je veljal kot poseben zavetnik zoper nevero. Njegov god 24. aprila imamo za začetek spomladi, kajti takrat prijava sv. Jurij na »zelemem konju.«

Duhovnija je zelo stara. Da je stala tukaj cerkev ali vsaj kapela že ob času oglejskega očaka sv. Pavlina (776—802), trdi se, a brez veljavnih dokazov. Nemogoče ni, zlasti zato, ker je Kranj tako blizu. Očak Bertold, poseben dobrotnik velesalskemu samostanu, jo je leta 1238 daroval ondodnim dominikankam s pravico, da samostan predlaga vsakokrat sposobnega duhovnika v potrjenje. Najstarejši sedaj znani župnik se imenuje Udalrik (Ulreich von Sant Geori 1297). Velesalska prednica je vedno izvrševala

patronatno pravico v imenu samostana. Samo leta 1570 beremo, da je prejel Anton Kilar (Khüller) šentjursko župnijo od sodnika in sve-tovalcev mesta Kranj. Bržkone je vplivala v tem slučaju verska zmešnjava, ko se je širil v lute-ranski dobi splošen nered po mestih in deželi. Toda za deset let (1580) imenuje zopet prednica novega župnika Andreja Matinus, ki je umrl v Šentjuriju 7. marca 1594. Dolgo časa je vodil župnijo Oktavij Amigoni (1635—1671). Kot Italijan po rodu in mogoče tudi radi duševnih vrlin je imel veljalno besedo pri ta-kratnem patrijarhu Marku Gradniku. Ime-novan za njegovega pooblaščenca (commissarius) je nadzoroval mož sosednje župnije, poleg tega je bil še spovednik po gorenjskih ženskih samo-stanih ter smel sprejemati od nun celo redovne obljube. — Leta 1704 je naštel župnik Jakob Krč 2450 duš; vidi se torej veliki naraščaj v primeru s sedanjim številom ljudstva. Ko so razni dobrotniki ustanovili beneficije v Šentjuriju (1744), v Viševku (1770) in pozneje še v Vogljah in Hrastju, pomnožilo se je tudi skupno število du-hovnikov na sedem. — Ob vladanju cesarja Jo-sipa II. (1780—1790) so veliko župnij okrajšali in ljudstvo pridružili novim duhovnijam. Sv. Jurij je ostal pri tej delitvi celoten, izgubil ni ničesa in tudi pridobil ničesa. Cerkev sv. Josipa na Hujah je pripadla dokaj pozneje kranjski župniji. — Župnijske matice so vse iz 17. veka. Krstna knjiga se začne 1628, poročna 1630, mrliška 1675.

Svetišče stare cerkve je bilo obrnjeno proti solnčnemu izhodu, sedanja cerkev ima veliki oltar na južni strani. Dozidali so jo leta 1747, kakor nam naznanja kronogram nad glavnim vhodom: **DIVO EQUITUM PRINCIPI PAROCHIA EXSTRUXIT.** (Župnija jo je postavila blaže-nemu prvaku konjnikov). Beseda „equitum“ nam je tukaj lahko v pomenu viteza ali junaka. Ljudje so se zelo veselili nove cerkve in rado-voljno pripravljali potrebnih reči. Pesek so kopali „v Kotu“ na koncu Dremovtove hiše, ter pri kopanju dobili močan studenec, kjer je še sedaj vodnjak in zadosti vode. Kamenja so navozili tje do sredi vasi, misleči, da bo zadostovalo za vso zgradbo, toda šlo je vse za temeljno zidovje. Ko izvedo, da pridejo zidarji od Vokla gori, gredo jim do Levčevega gozda z godei naproti in jih slovesno spremijo v vas. Župnik Jakob Vidmar (1723—1753) navdušuje ljudi k vstraj-nosti in skrbi, da gre zidarskemu mojstru, ki je bil doma v Polhovem Gradcu, delo urno izpod rok. Tako se je srečno dovršila zidava in cerkev je 14 let pozneje posvetil prvi goriški knez-

nadškof Karol Mihael grof Attems 9. av-gusta 1761. Oglejmo si njeno notranjščino.

Dolgost jej znaša 25·96, širjava pa 11·50 m. To razmerje jo dela precej široko, kljub temu postaja pretesna za tako obsežno župnijo, ki šteje sedaj okrog 3500 prebivalcev. Obok svetišča je okrašen s freskami, ki kažejo razne dogodke iz življenja sv. Jurija. Nad velikim oltarjem beremo kronografikon:

PERTULIT IN TERRIS ARCTISSIMA
PRÆLIA VICTOR
NUBIBUS ELISIS LUCE CORUSCUS OVAT.

Ta distihon pomenja z ozirom na trpljenje in zmago sv. Jurija: Boj najhujši prestal na zemlji, a zmagal si slavno, — Temni oblaki so proč, jasno ti sije nebo. Letnica 1750, katero beremo iz rimskih črk, nam kaže, da je bil obok v sve-tišču slikan tri leta potem, ko je bila cerkev dozidana. Župnik Martin Povše († kot dekan v Ribnici 29. aprila 1896) je popolno prenovil zapuščeno hišo božjo. Leseni veliki oltar, pre-obložen z ornamentiko, je bil prenovljen leta 1883 in blagoslovljen po proštu dr. Antonu Jarec († 13. februarja 1900). Kip sv. Jurija na konju, ki je stal v „tronu“, so postavili ta-krat v zunanji prostor nad glavna vrata, mesto njega pa dejali v „tron“ sv. Jurija brez konja. Trdili so namreč, da se konj ne spodobi v ol-tarju. Večina ljudstva je bila razdražena radi tega, kajti kmečki okus je mnogokrat zelo zelo navezan na tvarinske oblike. Nasprotniki so mo-drovali, da morajo iti na ta način vse živali iz cerkve. Zakaj ima sv. Marko leva, sv. Luka vola, sv. Ivan orla, sv. Anton celo pujska, sv. Dominik in sv. Rok psička? Razburjenost se slednjič poleže, ko dobé mesto sohe vsaj sliko sv. Jurija na konju (umotvor Jurija Šubic, iz-delan v Parizu). Med drugimi svetniki sta v ve-likem oltarju tudi Francoza: sv. Feliks Va-lois († 1212) in sv. Ivan Matha († 1213), ustanovitelja trinitarcev t. j. reda sv. Trojice za reševanje krščanskih ujetnikov iz mohamedanske sužnosti. Kak pomen bi imel ta red za naše kraje, ne vemo povedati. Manjši oltarji so štirje. V njih časté na evangelijski strani Marijo brez-madežno (slikal Ivan Šubic 1884) in sv. Ivana Nepomuka: na listni ali moški strani sv. Jakoba starejšega in sv. Florijana s sv. Ahacijem (slikal J. Ehegartner). Pod cerkvijo so prostorne rakve, v katerih počiva več duhovnikov.

Cerkve je oklepalo nekdanj pokopališče, ob-dano z visokim zidom, skozi katerega so vodila obokana vrata. Tem vratom so rekli „pod žlem-prgo“. Pred nje so postavljali mrlične in čakali

ž njimi toliko časa, da je je duhovnik spremil v cerkev. Pod majheno lopo na pokopališču je stala ob gotovih dnevih mizica, kamor so pokladali kmetje surovo maslo sv. Juriju v dar. Stari ljudje so slišali od svojih prednikov, kako so Turki streljali na ljudi, skrite za pokopališkim zidom in v cerkvi. Vrata so imele bajé polno lukenj od krogel. Lahko verjetno, saj so hodili „dušmani“ kar dve leti zapored tod okoli (1471 in 1472). S seboj so odpeljali tudi eno Prdanovo deklico iz Šentjurja, katere ni bilo več nazaj.

O stolpu, ki je prizidan ob evangelijski strani ladije, trdijo zanesljivo, da stoji na tem kraju že od leta 1111. Novo streho mu je naredil tesar Krč iz Bašlja (1806) Velike line so zavarovane z močno kamenito ograjo, kakoršna bi morala biti zaradi varnosti po vseh stolpih. Štirje zvonovi pojó v glavnem septimnem akordu z glasovi c—e—g—hes = 1, 3, 5, 7 (dosti boljše kakor 1, 3, 5, 8). Skozi spodnje krilo imajo 142 : 117 : 96 : 84 cm premera. Zvonjenje bi se slišalo na večjo daljavo, ako bi bil zvonik nekoliko višji.

Veliki zvon je vtil Ivan Steinmetz v Celju leta 1798. Križ, Marija z Jezusom v naročju (podobna oni na sv. Višarjah), sv. Jurij na konju, sv. Florijan. Adamovec z Lužan, ki je zvon iz Celja pripeljal, vpreže zopet konje in požene proti domu Župnik Hacin kliče za njim: „Adamovec počakajte, da plačam vožnjo.“ Toda mož, ki se je ponašal s tem, da opravlja s svojimi konjiči tako častno službo, noče za tako dolgo in težavno pot nobenega povračila. „Druzega ne želim“, odgovori „kakor samo to, da mi bo zvonilo ž njim, kadar umrjem.“ Želja se mu žalibog ni izpolnila, ker je umrl veliki četrtek. Zvonili so mu še le veliko saboto pri pogrebu.

Drugi zvon s podobami: Križ, Marija pomagaj, sv. Ivan Nepomuk. Zvonar Albert Samassa 1880. Teža 860 kg.

Tretji je star zvon iz leta 1735. Križ, Marija s sklenjenima rokama in obdana s sijajem, sv. Peter in Pavel, sv. Jakob v romarski opravi. Napis ob zgornjem robu: SANCTE JACOBUS (!) MAJOR ORA PRO NOBIS. (Sv. Jakob starejši prosi za nas.) Ljubljanski zvonar Luka Dimic.

Mali tehta 341 kg. Dobili so ga od istega zvonarja in istega leta (1880) kakor drugi zvon. Križ, sv. Jakob s popotno palico, sv. Kozma in Damijan.

V malih linah visi zvon, ki ima 49 cm premera in 87 funtov teže. Kdor ga sliši, spomni se duše, ki je ostavila ta svet. Sv. Mihael kot zaščitnik pri božji sodbi s premaganim sovragom pod nogami in z mečem v roki. Anton Samassa 1834.

Župnik Josip Lavtižar.

(Dalje prihodnjič.)

Rožni venec — v dar Mariji.

Rožnat venec Tebi spletam,
O Kraljica vseh cvetic;
Zvest ti bodem — to obetam
Vedrih ali žalih lic.

V prvem delu cvetke bele
Prelepo se mi blišče;
V drugem cvetke zarudele,
V tretjem rožice zlate.

Prve znanijo radosti,
Druge vzdih so bolečin,
Tretje znak so visokosti:
Vir pa vseh si Ti, Tvoj Sin. —

Te cvetličice prebiram,
Pridem ko pred tvoj altar,
V prošnji k Tebi se oziram:
Sprejmi ta moj srčni dar.

Večno hočem ti služiti,
O Kraljica in Gospa;
Rožnim vencem te slaviti
Vedno vdanega srca.

Ti pa, nanj Marija! — rosi
Vir nebeških milosti
In daritelju izprosi
Milo sodbo v večnosti.

Radoslav Silvester.

Papeža Leona XIII. življenje in delovanje.

IV.

D. Leonov pontifikat ali Leon XIII. vladar sv. cerkve 1878—1900.

Po smrti papeža Pija IX. dne 7. febr. l. 1878. je postal J. Pecci kamerlengo ali kapiteljski vikar, ki po določilih za sedisvakance ali za čas brezpa-pestva vlada vso sv. cerkev. A že dne 20. februarja 1878 je bil v kardinalskem konklavu papežem izvoljen, ter dne 3. marca kot papež slovesno kronan. Pridjal si je ime Leona XIII. In od tistih mal vlada sijajno in previdno cerkev božjo nad 22 let. Ne vemo, komu bi se bolje čudili, kajti povsod mu je silnih uspehov, bodisi da si ogledamo njegovo skrb za povikšanje in razširjanje sv. cerkve, ali njegovo politiko miru, ali njegove za-sluge za katoliško vedo, ali pa njegov trud za olajšanje socialne bede. A danes bodi Leonova skrb za povikšanje in razširjanje sv. cerkve in za svetovni mir predmet našim vrsticam.

Ker je papeževa oblast trojna 1.) učeniška, 2.) duhovniška in 3.) pastirska. (potestas magisterii, ministerii et regiminis) torej v treh delih:

1) Leon XIII. nezmotljivi učenik sv. cerkve; Leon XIII. učenik narodov. Precej v prvi encikliki: „Inserutabili“ opisuje zlepe moderne človeške družbe, vire in zdravila zoper te zlepe, ter potem riše program svojega pontifikata. O zlegih govoreč toži, kako je podkopana vera v najvišje resnice, na katerih temelji človeška družba; omenja predrznosti mnogih, ki se nečejo pokoriti nobeni oblasti; toži, kako se zaničujejo zakoni, ki npravnost uvajajo in pravičnost ščitijo; obžaljuje nenasitljivo hrepenenje po časnem vžitku in dobrotah tega sveta, in pozabljivost večnih dobrot, vsled česar se jih toliko usmrti, opominja lahkomisljenega oskrbovanja javnega pre-

moženja, zapravljanja in izneverjenja; navaja vznemirjenje človeške družbe po mnogih, ki delajo za prekucijo.

Uzroki tem zlegom so po besedah Leonovih v tem; ker se zaničuje in zamejuje sveta in vzvišena oblast sv. cerkve, ki v imenu božjem človeškemu rodu zapoveduje, in ki vsako pravno oblast štiti in varuje. Torej sovražniki javnega reda v srđitem boju napadajo cerkev, da bi izpodmaknili temelj človeški družbi. Kot posledico tega cerkvi sovražnega mišljenja in politike smatra Leon XIII. ter obžaljuje po vsej pravici v mnogih državah razglašene postavbe, ki so nasprotno božji ustavi sv. cerkve, zadržke, ki se stavijo škofovski oblasti, ovire, s katerimi se zabranjuje in omejuje izvrševanje duhovniške oblasti, in toži radi razrušitev redovniških samostanov, radi oropanja duhovniških posestev, ki nudijo živeža cerkvenim služabnikom in ubogim. Odtod pride, da jemljejo cerkvi vodstvo javnih, krščanski ljubezni in dobrodelnosti namenjenih naprav. Od tod prihaja ona razbrzdana prostost vse slabo učiti in objavljati, premda se cerkvi pravica do uka in vzgoje mladine krati v vsakem obziru in jemlje. In to tudi namerava uničenje svetnega vladarstva, katero je podelila božja previdnost pred mnogimi veki papežu, da zamore prosto in brez ovir od Krista izročeno si oblast izvrševati narodom v prid. — Pomočkov zoper te zlege je potem sv. Oče le splošno omenjal; posebno pa je poudarjal, da naj bi se katoliki tesno združili s papežem in z apostolsko stolico, da je treba apostolski stolici popolne prostosti in da se jej mora vrniti svetno vladarstvo.

Leon XIII. je nezmotljivi učenik verskih in nraavnih resnic sv. cerkve, od Boga postavljeni razlagalec krščanskega nraavnega zakona, najvišji in nepodkupljivi čuvaj večnega prava in pravičnosti. Zato je Leon pisal razne okrožnice in sicer do vladarjev in kraljev, in raznih narodov, često do vseh katoličanov, in do vseh škofov po svetu, često pa do škofov kake posamne države, n. pr. na francoske, ogrske, avstrijske i dr. Pozval se je tudi do krivovercev, angličanov, luteranov,*) enkrat do starovercev Rusov i. dr. Posebno važna je bila ona okrožnica do Slovanov (Bula: Grande munus — veliko opravilo*) izza 23. septembra 1880, v kateri poudarja Slovanov veliko prihodnjost in nalogo v svetovni zgodovini, ako se oklenejo rimske stolice. Slovanski narodi so bili kar presenečeni in navdušeni tolike papeževe skrbi, prijaznosti in ljubeznjivosti ter so napravili velikansk romarski vlak v Rim, zahvalit se Leonu na toliki njegovi ljubezni do njih. Škof Strossmayer je v ime vseh imel krasen nagovor do papeža, v kojem je dal duška čutilom hvalečnosti Slovanov, ki jim že od Nikolaja I. sem noben papež ni bil toli naklonjen kakor Leon XIII. — V tej okrožnici je bil slovanskima apostoloma, sv. Cirilu in Metodu, za ves svet odločen praznik 5. julija vsakega leta. — Venec vsim papeževim okrožnicam pa je bila ona „preclaræ manifestationes“ z dne 20. junija 1894. V tej okrožnici

*) Leon XIII. je često drugoverce vabil, naj se odpovedo zmotam, sprejmejo pristni Jezusov nauk, vstopijo v sveto katoliško cerkev ter sprejmejo sladek Kristov jarem.

se Leon XIII. zahvaljuje vladarjem in vladanim na čestitkah k 50letnici njegovega škofovstva. Glasi se do narodov, ki so v zmoti, da naj bi pristopili k katoliški cerkvi ter okušali in vživali njene milosti; opisuje pa tudi velike dobrote, ki bi došle vladarjem, državam in narodom, ako bi se s katoliško cerkvijo zedinili v edinosti vere in poglavarstva. „Zg Danica“ naj bi to okrožnico objavila, da bi bralci izpoznali, kaka modrost odseva iz Leonovih spisov.

2.) Leon XIII. izvršuje višjeduhovniško oblast. Ta se razteza na božjo službo sploh in njene obrede, delitev sv. zakramentov, blagoslovila i. dr. Glede božje službe omenjamo, da je sv. Oče vpeljal rožnivenško pobožnost meseca oktobra, ki je že veliko sadu obrodila, pa tudi molitev, ki jo duhovniki molijo po sv. maši. Leon kot najvišji duhoven deli škofom ter mašnikom razne pravice (fakultete) glede božje službe in delitve zakramentov. Ker pa sam ne more vsega izgotoviti, ima na strani razne cerkvene odbore, po katerih izvršuje svojo duhovniško oblast in po katerih podeljuje razna pooblastila. Take so zlasti: dataria pro foro externo, kateri je na čelu kardinal Kajetan Alojzij Mazella, in pa poenitentaria pro foro interno; kateri načeluje kardinal Serafin Vanutelli.*) Komur Leon podeli svoj blagoslov; isti zadobi popoln odpustek.

3.) Leon XIII. ima vladarsko oblast (potestas regiminis) po vsi katoliški cerkvi. Totako izvršuje, da cerkev na unanje zastopa in po notranje vreja in vlada. Glede unanje vlade je pomniti, da papež sklepa pogodbe (konkordate) z vladarji v prosep pravic sv. cerkve ter obhajanja božje službe. Ob enem ima posebne poslanca (nuncije) pri nekaterih dvorih; inozemski vladarji pa so zastopani po svojih poslancih pri apostolski stolici; n. pr. Avstrija, Rusija, Prusija, Španija, Belgija in druge države. V naobrazbo papeževih diplomatov rabi v Rimu „academia dei nobili.“ Papež imenuje kardinale, patrijarhe, nadškofe, škofa in prošte stolnim cerkvam; on vstanavlja stolne škofije, stare pa širi, zožuje ali pa prestavlja. Koliko novih škofij je že Leon XIII. vstanovil. Papež potrjuje nove redove moške in ženske. Po izjavi sv. Toma Akvinčana je ustava sv. cerkve monarhistično-aristokratska, ker je papež vladar svete cerkve, obdan in nekoliko omejen od kardinalskega zbora (collegium purpuratum), ki je najuzornejše starešinstvo na svetu. Koliko se je pač že Leon trudil za notranje reforme in popolnost redovnikov in za unanji razvoj raznih redov! V svojem nagovoru do redovniških generalov dne 4. jan. 1880. je govoril Leon XIII. doslovno: „Revolucija dobro spoznava v svoji zlobnosti smoter, naravo in namen redov; brez dvoma jej je znano, da so ti krščanski popolnosti udani in posvečeni moške edini v obrambi božje stvari in sv. vere. To pastore z orožjem pristne krščanske vede, po izvrševanju javnega pouka, po dejanski ljubezni, na čudovit način in neumornim trulom.“ Za vlade Leona XIII., ki se je često potegoval za redove, njihovo življenje in razvoj, napočila je nova doba notranjega in una-

*) Kongregacije so še druge, n. pr., ki pomagajo papežu pri vladi sv. cerkve, n. pr. congregatio rituum (obredov), congregatio indicis, interpretum concilii Tridentini, episcopatum et regularium, de propaganda fide i. dr.

njega razvoja in procvita redovništva, dasi so maderne države napadale in škodile redove, kolikor jo bilo mogoče.

Kar zaoeva misijonov, pomnožili so se ti vsleg neprestane skrbi papeževe za razširjanje svete vere, močno po vseh delih sveta, zlasti se je to zgodilo na vzhodu (v Ameriki) na zahodu (v Japanu in na Kitajskem) in v vroči Afriki. Več tisoč misijonarjev stopa med malikovalca junaškim pogumom, prižigajoč neznanim narodom luč izveličanske sv. vere. Vsem je še dobro znano, kako so sv. Oče podpirali trud in delo kardinala Lavigerie v Algieru, ki je zatiral suženstvo in širil sv. vero med zamorci.

Leon XIII. je pa tudi mož miru in sprave po izgledu božjega vzornika Jezusa Krista, ki ga je prorok Izaia zval kneza miru. Saj so angelji pevali pri rojstvu Kristovem: „Čast Bogu na višavi in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje. V pruski državi je bil kulturni boj od leta 1873 do 1884. Tedaj je bila cerkev preganjana, osebna prostost in duhovno pastirstvo je bilo omejeno, pogostne so bile denarne globe. Ob nastopu papeža Leona je bila sila največja. Sedem škofov je bilo polagoma odstavljenih, sedem drugih je zdihovalo v ječi, več ko 10 škofom je bila denarna kazen naložena. Vsi škofijski zavodi so bili zaprti. Leta 1875 je prestalo kazni v denarji ali v ječi 241 duhovnikov, 136 urednikov katoliških časnikov in 210 meščanov. Odpravljenih je bilo 481 samostanskih naselbin s 1081 redovniki in 2776 redovnicami. Ker je bilo teh redovniških oseb dokaj pri šolah, moralo je potem 228 občin le za nadomestovalne svetne učiteljske moči plačati 962.070 mark, na leto. Sosaske so imele grozne stroške za zasilno duhovno pastirstvo. Pa kaj je ta gmotna škoda v razmeri z veliko versko-nravno bedo katoliških občin radi pomanjkanja duhovnov? 1770 duhovniških služeb je bilo praznih, v 161 župnijah za 646.697 duš ni bilo nobenega duhovnega pastirja in v 584 župah z 1.501.994 dušami je bilo zasilno duhovniško pastirstvo. Škof Pecci se je čudil stanovitnosti škofov, duhovnov in laikov na Nemškem; a ko je papež postal, dal je duška svoji misli in čutilom rekoč: (decembra 1878) „da njegovo srce ne bo mirovalo, dokler ne bo došel mir nemškemu narodu.“

Sv. Oče se je jel pogajati z nemškim cesarjem Viljemom I. zmagonosnim in z njegovim uplivnim kancelarjem Bismarkom. Te obravnave so se vršile po poslacih (Masela, Nina, Jacobini) in po pismih s tako veliko modrostjo in energijo, da so dovedle do velikega vspeha. Meseca novembra l. 1883 je poslal Bismark diplomatskega zastopnika k papežu. Leta 1893 se je bilo oprostilo duhovno pastirstvo; bili so zopet prihodki nakazani za škofije Ermeland, Kulm in Hildesheim in istega leta je tedanji prestolonaslednik in poznejši cesar Friderik obiskal papeža v Vatikanu. Leta 1884 meseca januarja je bil iz prognanstva poklican škof Monastirski, meseca julija je bil škof Kremeniz iz Ermlanda imenovan nadškofom v Koloniji, in Melhers njegov prednik je postal kardinal. Pomirjenje se je završilo l. 1885; tedaj je Bismark papežu poveril razsodništvo v neki preporni zadevi, ki je bila med Prusijo in Španijo radi Karolinskih otokov. To zamotano zadevo je Leon XIII.

rešil v popolno zadovoljnost obojih strank *) Nekoliko obširneje smo nalašč opisali ta kulturni boj na Nemškem. Iz tega tu znamovanega izpoznamo, kako velike težave in bridkosti so morali nemški katolik prestajati radi vere; a trpeli in vili so se junaško. Veliko so žrtvovali, pa zvesti so ostali sv. veri in katoliškemu prepričanju. O nemških katolikih velja beseda sv. Luka: „Lončarsko posodo peč poskusi; pravičnega človeka pa skušnjava bridkosti.“

Omenimo naj še Švice. Vlada v Bernu je katoličane proganjala; škof Mermilod je bil iz Geneve prognan; škof Lahat odstavljen; papežev poslanik domov poslan i. dr. Papež Leon se je jel pogajati s švicarsko vlado, in polagoma so novi škofje zasedli škofovske stolice in cerkveno pravne razmere so bile še dosti povoljno vrejene. Večina katoličanov se je čvrsto držala svojih škofov in duhovnikov, ki so bili prvi v boju za pravice sv. cerkve, ter so kazali vse-skozi svojo ljubezen in udanost do apostolske stolice. — Na Irskem je bil narod takorekoč pol nasilstvom fenijancev in orangistov ter je zelo izdihoval. Leon XIII. je posegel vmes ter je narod ločil od zveze s skrivnimi družbami; pa je tudi angleški vladi pisal, naj dovoli Ircom ono samoupravo in politične pravice, kakor je ima Anglija. Leon XIII. je irski narod dovedel od upora do mirnega pogajanja z vlado. Tudi v prid hudu stiskanem Poljakom in Rutenom je Leon dvignil svoj glas, zlasti v oni že gori omenjeni buli „Grande munus“, katera mu je pridobila ljubezen vseh Slovanov, zlasti katoliških. V zatrenje armenskega razkola se je obrnil Leon do turškega cesarja. Pogajanja so se tako povoljno završila, da je bil razkol končan ter patrijarh Hassun imenovan kardinalom. — Leona je pri obravnavah z raznimi vladarji vodilo to, da cerkev, neminljiva ustanova usmiljenega Boga, že po svoji naravi namerava blagor duš in večno izveličanje ljudi. Leon XIII. dobro zna, da pokvarjenost selanje človeške družbe v družini in državi izvira iz odpada od Krista in njegove cerkve. Zato hoče tudi vpliv sv. cerkve in sv. stolice vpriditi v obilni meri vsej človeški družbi in kazati, da sta sv. cerkev in sv. stolica največja prijatelja in dobrotnika vladarjev in narodov. Leon smatra za svojo dolžnost, da kot namestnik živega Boga, kneza miru na zemlji, v prosepah verskonravne blaginje narodov snuje in goji z vladarji prijazne razmere.

Mili Bog pa obrani Leona XIII., poglavarja in vladarja cerkve, do skrajne meje človeškega življenja, v prid katoliških in vseh drugih narodov na zemlji!

* * *

Znamenito je, kar piše praška „Politik“ o priliki slovesnega vmeščenja novega kneznaškofa Skrbenskyga: „Koncem stoletja naravoslovnih ved, pravi „Politik“, biva katoliška cerkev in nje naprave pred nami zopet v vzvišenem dostojanstvu. — In v času, ko svetovni vladarji zbirajo in morajo vzdrževati ogromne oborožene vojne — kakor ni primere v zgodovini — v času, ko je tehnika morilnega vojnega

*) Prosti narod meni, da Krist sam vsak dan s papežem govori. Če tudi to istina ni, res pa je, da Krist govori papežu po sv. Duhu, ki ga razsvetljuje in vodi pri vladanju sv. cerkve.

orodja odprla svoje strašno žrelo; v času, ko narodi ječe pod neznožno težo militarizma; v času, ko morejo svetni mogočnjaki svoje podedovane dežele in vladarske pravice obdržati le s pomočjo bajonetov in bojnih ladij: v tem času je osameli mož Leon XIII. ki ne nosi svetnega purpura in ne zapoveduje izvežbanim trumam, z močjo svojega duha in srca dosegel oblast, ki je trajnejša in močnejša, kakor onih, ki stoje v senci armad. Ali ni to samo na sebi največje čudo tega stoletja? Ali to edino dejstvo ni zadosten povod jubilejem katoliških kristijanov? Tako vpliven časniki ocenjuje veljavo papeža Leona XIII.

Pri seji občinskega zbora dunajskega dne 15. februarja 1900 je govoril župan dr. Lueger doslovno: „Tudi letos mi je bila čast, da sem bil vsprejet od svetega Očeta v avdijenci. Dozvolil sem si sporočiti sv. Očetu izraz nepogojne zvestobe in udanosti krščanskih Dunajčanov. Papež je to izjavo radovoljno vsprejel ter mi naročil, naj Vam sporočim njega srčno zahvalo, ter naznanim, da vsem podeli sveti blagoslov. Morda vas zanima izvedeti, da je sv. Oče izredno čvrst, da sem ga našel trdnjega, kot je bil vlani. Upati je, da bode še več let živel, ter da bomo mi katoličanje tako srečni, da ga bomo mogli še večkrat pozdraviti v Rimu.“

Lepo in hvalevredno je bilo to, da se je župan dr. Lueger sv. Očetu poklonil v ime Dunajčanov. Čast njemu, čast Dunajčanom! Kajti, kdor predpostavljene časti, onega podložniki časté.

Župnik Alojzij Kummer.

Jezus, ki je za nas bičan bil.

Tu vidimo veliko nehvaležnost judovskega ljudstva. Naš božji Izveličar je med njimi živel, delil in sipal jim dobrote dan na dan ter spričeval s svojimi deli in čudeži, da je božji poslanec, Sin božji sam. In vendar kričijo sedaj Pilatu: „Križaj ga!“ — Pilat ve, da je Jezus nedolžen, zato bi ga rad kako otel smrti. Da, on pagan, je imel usmiljenje z našim Gospodom, a Judje ne! Pilat si ni upal Jezusa naravnost izpustiti, ker je imel premalo poguma, odločnosti in se je bal Judov, da ga ne bi zatožili pri rimskem cesarju in ga spravili ob službo. Zato je skušal v njih vzbuditi usmiljenja in je dal Jezusa bičati, češ: ko bodo videli, kako je ves raztepen in krvav, nsmilili se ga bodo in ga oprostili.

Gospod naš Jezus Krist je bil tedaj bičan. Pomislimo najprej, kako strašna kazen je to. Prvič je bila to sramotna kazen, kajti le najbolj ničvredni, propali ljudje, sužnji in roparji so se po tedanjem običaju bičali. Kdor je bil enkrat bičan, bil je onečaščen za vse življenje. Tega sramotnega madeža ni mogel sprati z nobenim činom vse svoje dni. Sramotna je bila dalje ta kazen zato, ker so dotičniku slekli obleko, le najnujnejše so pustili na njem.

Drugič so bile bolečine te kazni grozne. Biči, ki so jih rabili, so bili narejeni ali iz šib ali iz jermenov, na katere so bili pritrjeni žeblički ali pa železne zobčaste kroglice, ki so se globoko zajedale v meso. Dotičnega, ki je bil bičan, so privezali k stebru, da se ni mogel ganiti. Pomislimo torej, kako neznozne so morale biti te bolečine!

In glej kristijan, tako so naredili z našim Izveličarjem. Trdno so ga privezali k stebru, nato pa so ga začeli neusmiljeno pretepati. Glej, kako trepeče pekočih bolečin Njegovo sveto telo pod težkimi udarci! Koža počni in iz ran priteče najsvetejša Kri, zalije vse telo in teče po tleh v potokih! Biči se vdirajo v Njegovo meso vedno globlje in globlje, do kosti, bolečine Ga žgo kakor živi ogenj. On pa izdihuje in toči solze, srce mu kipi k nebeškemu Očetu, oko pa se upira v nebo. A udarcev ni konec, dokler se ne zgrudi onemogel pod njimi božji Sin. — In tu na tleh izmučen leži On, čegar je ves svet! Nobena roka se ne gane, da bi mu obvezala rane, nihče nima zanj tolažbe. Kje so oni, katerim je dal On pogled, sluh, govorigo; kje oni, katerim je dal hoditi; kje oni, katerim je izgnal satana; kje mrtvi, ki jih je obudil? Mar nima nihče pomoči zanj, ki jo je imel za vse? Ne, kristijan moj, nihče nima zanj srca, vse ga je zapustilo. Tak je svet, to je njegova hvaležnost! Kako resnične so besede prorokove: „Nima je ne podobe ne lepote; in videli smo ga — zaničevanega in najzadnjega med ljudmi, moža bolečin in skušenega v slabosti; — resnično, on je prevzel naše bolezni in on je nosil naše bolečine; — on pa je bil ranjen zavoljo naših grehov, in potrj zavoljo naših hudobij.“ Iz. 53, 2 — 5.

Vse to pa je prestajal Gospod prostovoljno in z nebeško potrpežljivostjo. Trpel je vse to iz ljubezni do nas vseh, iz ljubezni tudi do svojih sovražnikov in mučiteljev: Pilata in Judov.

Zakaj pa je vender Gospod prenašal vse to trpljenje in vso to sramoto? Bičanje je zlasti kazen za čutnost in mesenost. Gospod je hotel tedaj zadostiti za grehe mesenosti vsega sveta.

Kdor je kedaj roboval temu grehu, naj gleda na raztepenega Izveličarja, v Njem ima vzgled in obenem vidi, kako velik je njegov greh; saj je moral Sin božji zanj toliko pretrpeti. Nihče pa naj ne izgubi pri pogledu na toliko trpljenje poguma. Tu je neizčrpen vir milosti, ki nam daje moč, da se poljšamo.

Dalje nam je hotel gospod s svojim trpljenjem dati vzgled, kako naj s svojim telesom služimo Bogu. Ko bi nam bilo treba v službi Gospodovi žrtvovati tudi lepoto, premoženje in moč, storimo to, kakor je storil Jezus, ki je žrtvoval svoje telo in vse svoje moči. Kako surovim ljudem se prepusti! S tako strašnimi mukami Ga trpinčijo, in vendar kako plemenit, čist, lep, kako vzvišen, kako milostljiv je Gospod pri vsem tem bičanju. — Naše telo je preslabo, da bi preneslo vse te hude muke, zato pa darujmo Bogu svoje delo, svoj trud in trpljenje do smrti!

M. Š.

Vstajenja.

II.

Mlada leta.

Spominjaj se svojega stvarnika v dneh svoje mladosti. *Ekl. 12, 1.*

Lepa mlada leta, — ki je tako malo umejo! Čas klitja, pomlad življenja!

Uživati ga moraš, ta lepi čas.

Da — uživati, prijatelj, a tako da mlada leta niso izgubljena za večnost.

O, ne govori kakor brezbožnik: „Pridite in uživajmo pričujoče dobröte, in hitro rabimo stvari še v mladosti (Modr. 2, 6.); ne sme nam uiti časov cvet (Modr. 2, 7).“

Meniš, da si za Boga samo ko mož, starec? Meniš, da si zanj manj ko mladenič?

Vse tvoje bitje je zvezano z Bogom. Ti si od Boga, za Boga in po Bogu: on ti je dal vse: telo in dušo, razum in voljo, moč in zdravje, denar in premoženje, čas in milost. Vedno, povsodi si Gospodov. Njegov si v vsaki starosti, v vseh življenskih razmerah.

Tako blizu studenca svojega bitja si že hotel pozabiti nanj — prav tako, kakor potok, ki zapusti svoje bregove in se razgubi po peščenih tleh?

Ali se predrzneš Bogu ponuditi ostanke življenja, ki si je zlorabil v službi drugih gospodov?

Sedaj, sedaj spoznaj Boga; sedaj se nauči Boga se bati, Boga ljubiti, Bogu služiti, Boga poveljevat.

Tvoje srce še ni utrdelo, — tvoje srce ni zimska zmrznjava. Še je v njem življenjska sila. Vse klije v njem, vsaka setev je v stanu izrasti iz njega; tudi osat.

Dobro je človeku, če nosi jarem že od svoje mladosti. (Žal pes. Jer. 3, 27).

Mladenič vaje svoje poti, tudi v starosti ne stopi z nje. (Preg. 22, 6) Kakor se drevo nagne v mladosti, tako ostane v starosti.

In kdaj hočeš vender poskrbeti za bodočnost, če ne zdaj?

Česar nisi v svoji mladosti opravljal, kako boš to našel v svoji starosti (Sir. 25, 5).

Ali si hotel celo hudobijo sejati?

Ne veš-li da, ki veter sejejo, žanjejo vihar? (Oz. 8, 7).

Ne tako, prijatelj! Do tebe ima pravico cerkev, pravico država, pravico domovina. Vscveti se: prvi v tolažilo, drugi v rešitev, tretji v ponos.

Do tebe ima pravico človeška družba; pomagaj jo rešiti, pomagaj jo dvigniti. Sam sebe si dolžan človeštvu; vzgoji se zanje.

Sam sebi se dolguješ; izroči se sebi; postavi si temelj k prihodnjemu blagostanju.

Mladenič — plemenito srce, sveže, po delu hrepeneče srce! Vsa pota pravičnosti so odprta pred teboj! Hiti, teci! Zahrepi po najvišjem, po najboljšem!

Prašnat svet ti bodi preozek, prenizek; rojen si za kaj višjega!

Prav spoznaj čas, ki je tako drag, tako lep, tako plodonosen, čas — morebiti edin v tvojem življenju. Mogoče, da ni odločeno poletje niti jesen tvojemu življenju!

Če ga pa nisi do sedaj spoznal, mladostnega časa, če si ga zlorabil — o potem dovoli milosti božji, da ponovi tvojo mladost kakor orlu. Da, razpni peroti — in potem kvišku k sijočemu solncu Resnice, Lepote, Pravice!

Nemški A. pl. Dos T. J. — Prosto prelaga: F. Ks. Kraljič.

Razgled po domovini

Z Gorenskega. Dne 26. febr. t. l. se je zbralo mnogo občinstva v Repinjah o priliki, ko so deklice predstavljale lep igrokaz „Dve materi“. Došlo je 9 duhovnov, namreč preč. g. kanonik T. Kajdiž, preč. o. provincijal Konstantin, domači v. g. župnik in nekaj drugih gospodov domačih in okoličanskih. Navzoči so bili tudi g. župan, gg učitelji iz Vodice in s Skaručine, gđc. učiteljica iz Vodice. Prisotna je bila pa tudi Jerajeva mati iz Lokarjev, to je ona plemenita žena, ki je zavod šolskih sester ustanovila, kateremu je ostala naklonjena pokroviteljica in dobrotnica.

Učenke so spretno igrale, brez strahu govorile. Med posameznimi dejanji pa je mešani pevski zbor, obstoječ iz obeh učiteljev, gđc. učiteljice in še drugih gospic proizvajal ob spremljevanji s klavirjem lepe pesmi. Občinstvo je opetovano ploskanjem izrazilo svojo zadovoljnost z igrokazom in z deklicami.

Srečna župa, v kateri redovnice poučujejo žensko mladino. Dekleta Vodiške so dobro poučene, pa so tudi npravnega vedenja in kažejo, da si s kmetijskega stanu, često oglašeno, ljubko vedenje, s katerim se prikupijo.

Mi želimo da bi se na večjih župnijah s številnimi stanovniki ustanovile le enake šole za žensko mladino, kakor je v Repinjah ali v Trnovem na Notranjskem. Kajti v takih šolah dobivajo učenke ne le temeljiti pouk v šolskih predmetih in izurjenost v ročnih delih, ampak tudi versko vzgojo, blagost srca ter unanje lepo prikupljivo vedenje. To vse je vsposobi, da so kos vsaki zahtevi, katera bi se jim stavila.

Sosebno pa jim verska vzgoja nudi oporo, da v viharju življenja ne izgube poštenja, ter vedo v bridkostih in težavah v Boga zaupati in pri njem iskati pomoči.

Župnik A. K.

I. Bratovske zadeve

molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec marcij 1900.

(Spis potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

a) Glavni namen:

Božja postava za delo.

b) Posebni nameni:

6.) **Praznik Marije 7 žalostij.** Razširjanje pobožnosti do Jezusovega in Marijinega srca. Hudo skušani in nestanovitni.

7.) **Sv. Herman Josip.** Red premonstratencev. Ohvarovanje nedolžnosti. „Beli paganski otroci“.

8.) **Ovetna nedelja.** Posvetenje človeštva svojemu Odrešeniku. Učitelji na vzgojevališčih in učiliščih. Dijaške duhe vaje.

9.) **Sv. Valtruda.** Severni misijoni. Katoličani med drugoverci. Asumpcijonisti.

10.) **Sv. Mehtilda.** Slovenska mladina. Ženski samostani in njihovi zavodi. Vazne volitve.

11.) **Sv. Leon Veliki, papež.** Leon XIII. in rimsko vprašanje. Obuditev odločnih katoliških prvoboriteljev.

12.) **Veliki četrtak.** Duhovniki in obhajanci. Vredni sprejem velikonočne izpovedi in sv. obhajila. Vojaki in uradniki.

N.

Molitev,

(ktero naj bi molili udje molitvenega apostoljstva.)

Gospod Jezus Krist! V edinosti s tistim Božjim namenom, s katerim si Ti, sam Bog, Gospoda povečal nekdanj na zemlji s Svojim presv. Srcem in Ga še sedaj neprenehoma v najsvetejšem Zakramentu po vsem svetu do konca časov povečuješ, in da posnemam presveto Srce preblazene, vselej brezmadežne Device Marije, darujem Ti danes in vsak hip današnjega dneva vse svoje namene in misli, vsa svoja čutila in želje, vsa svoja dela in besede. (100 dni odpustka enkrat na dan. Leon XIII. 1885).

Zlasti Ti je darujem za duhovne vaje, kakor tudi za vse v tem mesecu in sosebno za današnji dan udcim molitvenega apostoljstva priporočene zadeve.

O sladko Srce mojega Jezusa, stori da Te vedno bolj ljubim! Amen. (Vsakokrat 300 dni odpustka; enkrat v mesecu, če se moli vsak dan, popolni odpustek. Pij IX. 26. listop. 1876.)

Sladko srce Marijino, bodi moje rešenje! (300 dni odpustka vsakokrat. Pij IX. 1852.)

O sveti Jožef, predpoda in varuh častilcev presv. Srca Jezusovega, prosi za nas! (100 dni odpustka enkrat na dan. Leon XIII. 1892.)

Sveti nadargelj Mihael, sv. Ciril in Metc sv. Bonifacij, bl. Peter Kanizij, prosite za nas! N.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

V molitev priporočeni.

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Srca, v Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Mohorja in Fortunata, varuhov naših angeljev in vseh naših patronov Bog dobrotno odvrni od naše dežele pekoče, umore in samcmore, cdpad in brezverstvo, vse ne čistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — V molitev je priporočena deklica, že dolgo na nogi bolna. Ako se ji zdravje povrne, razglasi se zahvala v »Danici«.

Zahvale.

Najiskrenejšo zahvalo izrekam milostnemu Jezusčku, preč. Device Mariji in sv. Jožefu. Bila sem hudo in nevarno obolela. Ob enem mi je bilo izvršiti važen cpravek. V strahu sem bila, da mi ne bo mogoče. — Ali zgodilo se je, kakor sem želela in še več. —

Notranjsko 25. marcija 1900.

Fr. Kranjec.

* * *

Vsled obljube izrekam tu javno zahvalo Jezusovemu in Marijinemu presv. Srcu za očividno pomoč v nevarni bolezni svoje matere.

Fr. R., duhovnik.

* * *

14 dni se mi je udirala kri. Mej tem sem opravljala devetdnevno Marijinemu Srcu in storila obljubo, da bom, ako ozdravim, razglasila to v »Danici«. — Ozdravela sem popolnoma; zato to s hvaležnostjo objavljam.

Terez. Sajovic.

* * *

Zahvaljujem se Materi Božji, sv. Blažu in sv. Antonu Padovanskemu, ker sem zadobila ljubo zdravje.

A. S., ženska sestra v Tomaju.

Raznoterosti.

Kako pregnati dolgčas. Blaženi redemptorist Klemen Marija Hofbauer (Dvořak) je že kot osemleten deček tako rad molil, da se mu je zdelo čudno, zakaj ljudje ne molijo, kadar se hočejo razvedriti. Nekega dne je šel s svojo pobožno materjo po cesti. Srečavala sta znance in prijatelje, katerim je mati prijazno in uljudno odzdravljala in je povpraševala, kako se jim godi, če so zdravi, kam so namenjeni i. dr. „Preganjamo si dolgčas“, tako jih je največ odgovorilo. Mali, pobožni deček še ni razumel pomena teh besedij, potegnil je mater za obleko in tiho vprašal: „Ljuba mati, kaj je to: dolgčas preganjamo?“ — Mati odgovori: „Kdor nima nič dela, temu počasi poteka čas, poišče si zato takih stvari, ki ga raztresejo: gre se izprehajati, poišče pripravne zabave ali obišče dobre prijatelje, da se z njimi kaj pogovori. Kdor tako dela, o tistem pravimo, da preganja dolg čas.“ Deček pogleda svojo mater in pravi ves začuden: „Mati, če ljudje nimajo nič dela, potem naj molijo.“ — Pač pametne besede iz otročjih ust. Tudi sicer so nedolžni otroci v verskih stvareh pogosto modrejši, kakor odrasli, ki so jim grehi in strasti tako potemnili razum, da pozabijo nebeških reči in skrbe le za posvetno, kakor bi v posvetnem blagu mogli zadovoljiti svoje srce. F. G.

Listek.

Slovenski obraz našega Trsta se pokaže najbolj takrat, kadar se uprizoni kaka cerkvena slovesnost. — Te dni se je obhajal pri sv. Jakobu misijon, vojen po oč. oo. frančiškanih, ki so v lepih govorih netili v narodu ljubezen do krščanskega življenja. Ljudstva se je kar trlo. — Ne čudimo se zato, čemu da se tako ustavljajo Lah vsaki slovenščini v tržaških cerkvah; ti prizori po cerkvah jim namreč kažejo vselej, čegav je Trst. Čestitamo pa tržaškemu škofu msgr. Andreju Mariji Šterk, da ne gledajoč na laške zapreke hodi svojo pot katoliškega škofovanja umno naprej. — V tem znamenji zmaga!

Kardinal Alojzij de Canossa, veroneški škof, je 12. marcija t. l. umrl 81 let star. Prav pred 23. leti, 12. marcija 1877, je bil imenovan kardinalom. Rojen Veronez je bil tam kanonik in škof — vse v domačem mestu. Imenoval ga je kardinala še Pij IX. — Le dva izmed sedaj živečih kardinalov sta kot taka stareja od njega; da ne govorimo o Leonu XIII., ki bi praznoval, ko bi doživel, 19. decembra 1903 petdesetletnico kardinalstva.

Dar.

Za kruhe sv. Antona: A. Kuštrin 40 vinarjev.